СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 72. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 28. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 72. Jersey City, N. J., Saturday, March 28, 1931. THREE CENTS.

ФАРМЕРИ ЗАСІВАЮТЬ МЕНШЕ ПШЕНИЦІ

ВАШИНҐТОН. — Департамент хліборобства подає на підставі звідомлень, одержаних від 43,000 продуцентів, що фармери засіяли осінню 1930 р. менше пшениці ніж минулими роками. А тепер весною зменшують засівну площу в порівнанню з 1930 роком до 88%.

З обчислень виходить далі, що засівна площа виноситимеме 1931 р. тільки 77.5% того, що засіяно в останнім році.

Це значить, що в біжучім році засіють менше пшениці ніж було засіяно в 1918 р.

Все це роблять фармери тому, щоби не допустити до дальшого спаду цін на пшеницю.

УСУВАЮТЬ ЧИМРАЗ БІЛЬШЕ УРЯДОВЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Тамані Гол далі усуває ріжних урядовців, замішаних у хабарницькі чи які інші скандали міської адміністрації. Але найвищих урядовців лишають у спокою.

ГУВЕР ПРО СВОЮ ПОЇЗДКУ.

З КОРАБЛЯ „АРИЗОНА". — Президент Гувер заявив кореспондентам, що він є дуже задоволений з відвідин Порто Ріка і Вірджін Айленд. Каже, що Порто Ріко розвивається дуже гарно під оглядом самоуправи й демократії. Зате Вірджін Айленд уважає президент „пургавзом" і жалує, що Злучені Держави набули ту посілість, яка має значіння хіба тільки з воєнного становища.

ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора каже, що треба ухвалити додатки до податків, бо нема чим покрити буджетового дефіциту. А сенатор Норис радить покрити дефіцит з податків на недвижимости, або з побільшених податків на спадки.

ПОЛУДНЕВІ ДЕМОКРАТИ В ОПОЗИЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Робинсон з Аркензо, Свенсон з Вірджінії, Гол з Тенесі й б. ґовернор Бирд з Вірджінії відбули наради, на яких дали до пізнання, що вони стоять в опозиції до тактики Рескоба, голови демократичної партії. Зібрані заявилися проти його мокрої плятформи. Вони станули на тім, що при найближчих виборах треба виставляти на першім місці економічну плятформу.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЛІКАРСЬКИХ ОБМЕЖЕНЬ.

БОЛТІМОР. — На 15 сесії „Амерікен Каледж оф Фізишенс" принято резолюцію, якою запротестовано проти всяких федеральних чи стейтових заряджень, котрі обмежують лікарів у видаванню рецепт на наркотики. Кажуть, що ця резолюція є звернена в першу чергу проти обмежування лікарів у видаванню рецепт на алькоголічні напитки і є ударом у прогибіцію.

ПИДДЕРЖУЄ ТЕОРІЮ ЕВОЛЮЦІЇ.

БОЛТІМОР. — Д-р Адольф Г. Шульц, професор фізіольоґічної антропольоґії в Гопкинс університеті, доказував перед лікарями, що людина й малпи походять від одного батьківського пня. Він наводив 150 випадків, де люди приходили на світ з довшими хвостами ніж малпи.

ХАБАРНИЦТВО В БЮРІ ПОПРАВИ.

НЮ ЙОРК. — Доходження в Бюрі Поправи виказують великі надужиття. Між іншим провірено, ощадности полісмена Гери Сінґера, котрий осягнув рекорд в арештуванню осіб, бо за три роки арештував 587 осіб, з яких 88 засуджено. Отсей полісмен вложив за той час до каси титулом „ощадностей" $47,379.

РОЗДІЛ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ.

ЛЯ ПАЗ (Болівія).—Католицька релігія є узнана в Болівії державною і держава оплачує зі своєї каси священиків та удержує духовні школи. Та в палаті послів розпочато акцію, щоби відділити церкву від держави. Вже внесено відповідний законопроєкт. Наради були дуже напружені. Кажуть, що ґалерії були переповнені жінками-аристократками. В той спосіб оті жінки зломили перший раз давний еспанський звичай, який забороняє жінкам являється на того роду публичних зборах.

Боротьба з католицькою церквою повстала на тлі націоналістичнім. Місцеве духовенство не хоче зносити тиранії надсиланих з Риму вищих духовників, які не є уроженцями Болівії.

КНЯЗЬ ВАЛІЇ Й БРАЗИЛІЙСЬКІ ДІВЧАТА.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Князь Валії, анґлійський престолонаслідник, обїжджає зі своїм братом Джорджом краї Полудневої Америки в цілях бизнесових, щоби затіснити торговельні звязки між тими краями й Анґлією. Тепер „ломлять" собі голову, чому він на балю танцював завзято аж до самого рана виключно з бразилійськими дівчатами, а ні разу з анґлійськими панями, які теж були на балю. Одні кажуть, що він танцював з бизнесу, а інші, що таки бразилійські дівчата йому дуже подобалися.

ДУРЕНЬ ДУМКОЮ БОГАТІЄ.

Большевицький комісар земельних справ, Яковлев, очікує великого збору збіжа в біжучому році. Він каже, що на Україні 50% селянських господарств сколективізовано, а це дасть державі багато збіжа, якщо воно зародить.

ОСТРОВ ЗАПАДАЄТЬСЯ В МОРЕ.

Внаслідок сильної зливи запалася в море одна частина грецького острова Лефкас. Часть берега одного кільометра довжини зникла з поверхні. Жертв нема ніяких.

НЕБУДЕННИЙ ЮВИЛЕЙ.

У вівторок, дня 24. лютого ц. р., зявилися в саме полудне в помешканню президента Юліяна Романчука представники всіх українських центральних інституцій, щоби зложити привіт і пожелання цьому патріярхови українських народних і суспільних діячів з нагоди девятьдесятьліття його уродин.

Присутними були: проф. Стефанович, д-р Кость Левицький, президент Децикевич, сен. Галущинський, проф. Студинський, проф. Старицький, Филипович, В. Барвінський, Б. Барвінський, Терлецький, ред. „Діла" Мудрий і інші.

В імени делеґатів промовив сердечними словами до ювилята д-р Кость Левицький. Йому відповів щиро ювилят, проф. Романчук. Мову його ціхувала бистра аналіза доконаної праці, автокритицизм і свідомість теперішної хвилі.

Редактор Мудрий відчитав листи й телеґрами, які наспіли для ювилята на адресу редакції „Діла". Потім промовляв знов ювилят, оповідаючи спомини про важність події з публичного життя сімдесятих і вісімдесятих років минулого століття, в якім він відограв важну ролю.

БАЙКИ ПРО СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

Відомо, що по російських містах як наслідок прославленої пятилітки при кооперативних крамницях безконечні хвости голодних на крам громадян. Це неприємний додаток до диктатури пролетаріяту. І пролетаріят за це дуже хвилюється. Треба якось зацитькати отсе незадоволення. Ну, і винайшли винахідливі большевики спосіб і на це.

Через радіо розповсюднюють комуністи своїм громадянам таку вістку: Торговельний російський літак перевозив цими днями в західню Европу російський крам. Літав він понад Польщу, Німеччину, Францію, Анґлію і назад. Цікаво було летунови, що там по буржуазних містах діється. Всюди по вулицях кожного місця величезні товпища людей перед кожною крамницею, чекаючи нетерпеливо черги й розмахуючи схвильовано руками та щось викрикуючи. Мабуть лаються, бо видно стиснуті кістляві кулаки. Це вказує, що пролетаріятови буржуазних країв незабаром увірветься терпець і вибухне світова революція. Отоді то перестане для всіх бідування. Тільки підіждіть, товариші.

Такі байки розголошує російське радіо, а громадянам нічого й не остається, як тільки повірити в ці добрі вісти, бож це бачили оч. видці.

НАПАД „СТШЕЛЬЦУВ" НА ВЕСІЛЛЯ.

В Сокільниках, пов. Підгайці, дня 14. лютого ц. р. напали „стшельци" на весілля селянина Кицкая. „Стшельци" побили тяжко кількох весільних гостей, до страв кидали кусники сірників та паперів, а в хаті погасили два рази світло. Розігнавши весільних гостей, „стшельци" втікли. А дня 16. лютого командант місцевої поліційної станиці почав потягати до відповідальности весільних гостей, обвинувачуючи їх у злочині нарушення публичного спокою.

ЗАБОРОНА АЛЬКОГОЛЮ — РУЇНУЄ МОЛОДІЖ.

Велике число відомих фінських жінок звернулося до нововибраного президента, щоби він зніс закони, які забороняють уживання алькоголю. В письмі кажеться, що дотичні закони спричиняють фізичну і моральну руїну будучих ґенерацій. Велика часть населення заробляє пачкованням алькоголю. Заборонене вабить молодих людей до незаконностей.

ТИРАСПІЛЬСЬКИЙ ЗЛОДІЙ У ЧЕРНІВЦЯХ.

Дня 2. березня ц. р. перед полуднем арештували в Касі Ощадности інтернаціонального кишенькового злодія. В останньому часі поповнено в черновецьких банках більші злодійства, причім попадали злодіям у руки більші суми. Поліція занялася цею справою, однак зручности злодіїв вдалося завсіди висмикнутись з поставленої їм лапки. Тепер здається, що арештований є провідником цілої шайки, бо розходиться про осібняка міжнародного покрою.

Адвокат, д-р С. Лазарович, зявився коло 10-тої години перед полуднем в льокалю Каси Ощадности, щоби заплатити вексель.

Розходилося про суму 10,000 левів, які д-р Лазарович хотів передати касієрови. Та треба було предложити вперед вексель. Тому всунув він завинуті в папір банкноти в кишеню й хотів витягнути з другої кишені вексель. Коло адвоката стояв репрезентативно убраний пан. Кождий був би думав, що розходиться про особу, яка зайшла до щадниці в ціли переведення якоїсь трансакції. Д-р Лазарович подав вексель, а опісля хотів витягнути гроші, та, на жаль, їх не було. Адвокат зараз зорієнтувався. Він наробив крику, а пан коло нього ще з одним осібняком хотіли вже опустити щадницю. Міжтим дверник замкнув двері щадниці, щоби ніхто не міг звідти вийти на вулицю.

Рівночасно повідомлено поліцію. Адвокат Лазарович притримав підозрілого чужинця й передав його поліції. В комісаріяті розібрали його й знайшли 10,000 левів, завинутих у папір. В цей спосіб доказалося йому злодійство. Йона Аберберґ — так представив себе чужинець — заявив комісарам Підгорному й Парасківеску, що він знайшов гроші на підлозі. Аберберґ сказав, що походить з Кишинева. Однак знайдені при ньому документи виставлені в Тираспілю на Україні. Дуже можливо, що Аберберґ стоїть також у службі совітів.

РОЗВЯЗАНІ ЧИТАЛЬНІ.

Рогатинське староство розвязало рескриптом з дня 22. січня ц. р. читальню „Просвіти" в Підмихайлівцях. Причиною було те, що в читальні знайдено книжку „Початкова ґеографія України", якій відібрали дебіт. — Рескриптом воєвідства розвязано теж читальню „Просвіти" в Кліщівці тогож повіту, тому, що в бібліотеці тієї читальні найшли книжку „Польська окупація Галичини".

НАПАД НА СЕЛЬРОБІВ І ЙОГО НАСЛІДКИ.

Дня 20. лютого 1931 р. в годині 7 веч. відбувалося, як що дня, в хаті Івана Ройка в Сільці Белзськім, пов. Сокаль, засідання місцевих сельробів. Обговорювано справу захоплення всіх українських установ Сільця в свої руки. (Село Сілець, в останніх часах одно з найкращих сіл Сокальщини, національно дуже свідоме; сельробів усього коло 40 осіб на 5,000 мешканців). Підчас засідання впав до хати Ройка град цеґол, каменів і т. п. Одна побила смертельно присутню комуністку Ройкову в голову. По цім інциденті сельроби сиділи довший час під лавками і постелею. Коло год. 8 поїхали вони на постерунок і подали як винуватця одного з найсвідоміших і найбільш улюбленого в селі серед молоді й серед старших хлопця, Миколу Лозинського. Поліція арештувала його, хоч він на той час (від 6—8 год.) був у кооперативі, на що має кільканацятьох свідків. По докладнім переведенні слідства відомими методами командантом постерунку Копачем (колись Українцем) і постерунковим Цвіклою відвезено його вкінці до судової вязниці в Сокалі. При цеглах, як твердять командант і сельроби, були почіплені карточки з написом: „Смерть сельробам і іншим наїзникам!" Все село переконане, що це звичайна провокація сельробів метою позбутися одного з найсвідоміших Українців Сільця з села.

СТУДЕНТКА ПРАВ ДІСТАЛА НАГОРОДУ.

Редакція часопису для розривки і забави „Сфінкс" у Відни повідомила нашу землячку, студ. прав п-ну Артемізію Джулинську, дочку екзарха І. Джулинського, що її розвязка загадок була преміована нагородою 100 німецьких марок. Згадану премію переслано адресатці почтою.

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД У КИТАЮ.

Анґлійська преса сповіщає, що в китайській провінції Квангсу запанував голод, якого не тямлять і найстарші люди. Майже 20 міліонів населення голодує. Голод примушує селян орґанізуватись у ватаги і нападати на провінції, де нема голоду. Денно вмирають цілі сотки дітей. Багато сіл цілком вимерло.

ОХОРОНА ПРИВАТНОГО МАЄТКУ ПІДЧАС ВІЙНИ.

Інтернаціональна торговельна палата в Парижі рішила на внесок німецької ґрупи настановити комітет, котрий має виробити предложення для охорони приватного добра підчас війни і мира. Справоздання цього комітету предложать конґресови торговельних камер, котрий зійдеться на весні у Вашинґтоні.

СПРОСТОВУЮТЬ ПОЛЬСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКІ БРЕХНІ

ВИЯСНЕННЯ СЕКРЕТАРІЯТУ УНДО В СПРАВІ „ПЕРЕГОВОРІВ" З ПОЛЯКАМИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Польська й большевицька преса багато розписалися про те, що нібито Українці схиляються до якогось порозуміння з польським урядом. Комуністи стараються „доказати", що українські провідники вже виконали „зраду" свому народови.

Щоб положити кінець ріжним фантастичним брехням, секретаріят Українського Національного Демократичного Обєднання оголосив у місцевих українських ґазетах таку заяву:

1) У звязку з інтервенціями Української Парляментарної Репрезентації в справах, звязаних з положенням українського народу в Польщі по так званій пацифікації, виринула з польського боку пропозиція обговорити цілу низку актуальних політичних культурних і господарських справ. Українська Парляментарна Репрезентація звернулася до Центрального Комітету УНДО за повновластями для таких розмов. Центральний Комітет фактично уповажнив Українську Парляментарну Репрезентацію вступити в розмови з відповідними чинниками в справі відшкодовання для українського населення.

2) Досі відбулася на підставі цього уповноваження одна інформаційна розмова делеґатів У. П. Р., в якій дійсно з польського боку поружено справу проголошення Українською Парляментарною Репрезентацією заяви льояльности з парляментарної трибуни й відкликання петиції до Ліґи Націй у справі так званої пацифікації.

3) Делеґати Української Парляментарної Репрезентації не мали повновласти говорити на такій плятформі й тому неправдою є, немов би вони дали вже свою згоду на якінебудь польські домагання.

4) Українська Парляментарна Репрезентація ніяких подрібно сконцентрованих пропозицій зі свого боку не зголосила.

Ред. — Як відомо вже з телеґрам раніше, українська репрезентація обчислила на десять міліонів матеріяльної шкоди, яку завдала ляцька пацифікація Українцям. Вона домагалася, щоб у такій сумі було сплачено Польщею відшкодовання Українців. Жадних заяв льояльности, або якогось спеціяльного порозуміння з Поляками Репрезентація не зробила.

ПОВЕНІ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Місцеві ґазети подають відомости про великі шкоди, які заподіяли повені українському населенню Галичини. Наприклад, в Єзуполі над Дністром утворилися великі ледяні затори, довгі 6 кільометрів. Вода спричинила шкоди громаді Дубівці. Те саме діялося й на інших ріках. Стрий біля Корчина утворив великі ледяні затори, котрі спричинили розлив ріки між Синевідськом і Корчином і води поплили правим боком корчинськими й синевідськими полями.

Вал леду на корчинськім полі спричинив розлив ріки аж по село Крушельниця. Води дібралися до села Корчина й населенню довелося тікати з села. Громадський уряд Корчина домагався від староства присилки війська, яке розсаджувалоб динамітом леди на ріці, але влада зажадала 9,000 зол. на кошти такої військової виправи й село мусіло зрезиґнувати з помочи за гроші та здатися на волю божу.

УКРАЇНЦІ НА РАДЯНСЬКІЙ КАТОРЗІ.

АРХАНГЕЛЬСЬК (СССР). — Американський кореспондент Г. Уволс відвідав на далекій півночі Росії ліси, де знайшов тисячі українських селян і їх дітей та жінок, які змушені радянською владою працювати на рубанню ліса й на приготованню його до експорту. Кореспондент не вважає це примусовою працею, бо кожен в Росії повинен робити те, що йому наказує влада, щоби міг жити.

Всіх українських селян большевики називають кулаками. Життя Українців на далекій болотяній і зимній півночі дуже тяжке. Майже всі хворіють і гинуть сотками щоденно, або набувають таких хвороб, від яких вже не буде поратунку.

ПОЛЯКИ Й БОЛЬШЕВИКИ БРАТАЮТЬСЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Вже остаточно сформована делеґація від польських промисловців, яка виїздить в Москву для навязання тісніших торговельних зносин Польщі з Росією. Росія вже зробила значні замовлення в Польщі на залізничі матеріяли, що поліпшить становище в польській промисловости на Горішньому Шлеську.

Поляки сподіваються дістати більше замовлень від російських большевиків, що має полекшити загальну економічну крізу в Польщі й зміцнити становище уряду Пілсудського.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ

Зложивши готівкою 175,000 австрійських корон та призначивши 3,800 предметів, митрополит Андрій Шептицький положив тому 25 літ перші поважні основи під музейну установу, яку названо „Церковний Музей".

Згодом ця установа почала розростатися. Згідно із змістом збірок треба було думати над зміною назви. В тім часі, як подає організатор і директор музею, Іляріон Свенціцький, властиво „одиниця думала, творила і несла ввесь кошт за національну збірноту виключно для заспокоєння великої потреби і для збірної користи українського народу". Але та одиниця, митрополит Шептицький, протестувала тільки проти того, щоби не називати музей його іменем. В той спосіб з первісного „Церковного Музею" повстав **„Національний Музей".**

В тім музею зібрано досі понад 75,000 історичних памяток, звязаних головно з нашим мистецтвом і письменством. Ціль музейної фундації така:

„Зобразити в наукових цілях на зібраних памятках стан нашого культурно-народного життя в історичнім, а по змозі також у біжучім розвою, та крім цього — поширити серед молодших поколінь широких народних мас любов і пошановання культурних памяток нашої старини в ціли піднесення і поступу національної культури".

Одним з головних завдань музею було: **„Збирай своє".** На засіданнях Кураторії Національного Музею основник музею вказував нераз на необхідність „збирати як найбільше і ратувати те, що ще лишилось. Усі фонди музейні обертати на закупно й збирання старини". Або: „Всі гроші на збирання, бо тепер сама крайня пора! Старовина з дня на день нищиться! Чужі речі продати і набути своє".

Із збірника „Двацятьпять-ліття Національного Музею у Львові", виданого під редакцією директора музею, І. Свєнціцького, можна довідатися богато цікавих річей, як ця велика культурна інституція повставала й розвивалася, які завдання вона вже вспіла виконати, а які стоять ще перед нею.

Національний Музей являється національним культурним здобутком, якому тепер нема прямо ціни. А коли він серед нашого лихоліття так зростає, що його треба розбудовувати і коли та розбудова вже майже на викінченню, то чейже є між нами і в Америці такі люди, котрі розуміють вартість цього великого діла. Чейже не відкажуться вони від жертви на те, щоби зібрати славних свідків нашої минувшини, нашого культурного життя.

ВІДГУКИ ДНЯ

Прямуючи до своєї національної мети, якої осягнення належиться кожному народові, тупцює український нарід по безконечній стежці історії. А на тій стежці терня перемішане з квітами. І менше тих цвітів від терня, тому хода така повільна. Треба багато вродженої енергії, сили й сприту, щоби не запутатися в непроходимому хабаззю. Треба вміти не тільки прямо йти, але й обходити та перескакувати.

Український нарід, якому припало жити в Польщі, придавлений моральними й матеріяльними злиднями, підлазить до світла, сказатиб образово — повзе до тої долі, а тут... „нема ніякої". Надходять хвилі, коли в розпуці готов крикнути: „коли доброї жаль, Боже, то дай злої, злої..." А всеж він не паде й не подається. І тих піддержує, які могли би помилитися в політичному рахунку.

Наш політичний світ заалярмований логовірками про польсько-українську угоду.

Шоби пролізти теперішню життєву безодню, почали представники народу її обходити, забалакуючи своїх противників. Це підглянули посторонні й давай кричати про польсько-українську (не навпаки) угоду. Зміст розмов держиться в тайні. І дійсно нема потреби витягати їх у повній основі на світло дня. Треба зберегти дальші можливости для одних і для других. Польська сторона забажала від Українців проголошення **льояльности** супроти держави та вицофання жалоб, внесених до Ліги Націй. Як пише польська преса — ніяких річевих предложень не сповнено. Українці знов кажуть, що наш нарід був досить льояльний, коли давав податки і рекрута, тому ніякого окремого проголошення не потрібно. Відтягати жалоби з Ліги Націй за пацифікацію Українці не можуть, бо Поляки не можуть перекреслити самого факту пацифікації. Все те, що піднесли польські газети, що буцімто Українці забажали привернення 3-ох українських гімназій, відшкодування за пацифікацію та допомоги Товариству „Сільський Господар", треба вважати спробою підірвати довіря мас до проводу. Це неабиякий трик. До високої міри він навіть удався. В нас закипіло як в улию на такі поголоски. Прецінь дві з закритих гімназій (Дрогобич і Рогатин), це гімназії „Рідної Школи", удержувані самим народом. Важко подумати, щоби поновне відкриття тих гімназій міг хтось уважати за політичну уступку з противного боку.

Не можна певно сказати, ані перечити, чи в Парляментарній Репрезентації найшлись би чи ні — такі, які готові би робити „угоду" за якіпебудь охлапи. Але якраз життєвість народу здержала би їх від нерозважного обрахунку.

На разі остається в нас у політиці все по давньому; на разі — „на заході без змін". Хоч знов замітно вдаряє факт, що польський **сенат** приняв колисьтут резолюцію українських сенаторів, д-ра А. Горбачевського й інж. Ю. Павликовського (чи не перший раз в історії польського парляментаризму!), яка взиває уряд, щоби без огляду на господарську скруту взяти під увагу слушні потреби українського населення!

Зрештою — для угоди наразі нема передумов. Вправді суд увільнив посла Біляка від закидів, увільнив також його помічника, але то тому, бо вони були обжаловані за злочини, яких поповнили. Те саме зі знесенням присуду на посла Кохана, який був засуджений на рік тюрми. Те саме відноситься до звільнень організаторів та пропаґаторів „Пласту" в Рогатині й Коломиї. Тимчасом розвязання українських товариств переводить уряд послідовно дальше, а побиті з часу „пацифікації" мруть один за другим.

Всі спроби відкриття наново розвязані гімназії „Рідної Школи" завели. На їх місце повстали т. зв. „малі семинарії" з пляном гімназії. Є це школи, які церковна влада має право на підставі конкордату творити у власному обсязі ділання, не питаючи влади. Мала семинарія в Дрогобичі створена на час, доки „Рідна Школа" не буде мати змоги відновити там свою школу, а в Рогатині — тамошні круги поспішилися повести справу на власну руку, не вижидаючи на рішення „Рідної Школи". В той спосіб ратується молодь, яка ходила до тих шкіл, від зледащіння й байдакування. Замічається, що з „малої семинарії" не мусить учень іти на теольогію. Він може робити іспити в державній школі і йти, коди йому подобається.

При великому безробітті (начисляють безробітних **міських** робітників 365,648, а про сільських нема й мови) йде щораз дальше спадок цін на рільничі продукти. Дійшло до того, що селянин, якому на торзі давали за поросся по 70 сот. (7 центів), скликав людей і казав з розпукою: „людоньки беріть за дурно", а трапилося й таке, що привезені бараболі висипав селянин на вулицю, щоб не дати за безцін і не везти назад до дому.

Духовні круги почали в нас в останньому часі також живіщу діяльність. Як відомо, побіч основаної в 1929 р. **партії** під іменем „Українська католицька Організація — УКО — (духовим керманичем станиславівський епископ д-р Григорій Хомишин), створено у Львові **товариство** „Український Католицький Союз" — УКС — під духовим проводом митрополита Андрія Шептицького. Саме сьогодні вийшло перше число органу цеї нової організації під назвою „Мета". У програмовій статті представлена (в загальному) так мета нової організації: 1. Повести проби етичного, а далі суспільно-культурного відродження нашого громадянства, усунути шкідливі наслідки военного здеправування, словом: повести рух, який уже є на заході. 2. Щоби скріпити моральні й релігійні основи українського громадянства, буде „Мета" поширювати такі суспільні почини, які зроджуються на ґрунті католицизму. 3. Поборювати всі одиничні та прилюдні явища нашого внутрішнього життя, які незгідні з католицькими засадами віри і моралі. 4. Поборювати релігійну байдужність серед Українців. 5. Виступати проти витворів нездорової атмосфери, проти сплетень демаґогії та втечі перед відповідальністю. 6. Остоювати принципи авторітету й послуху, духової дисципліни, почуття права й чести. 7. Зацікавлення всіми проявами актуальної політики та подіями дня, оцінюючи їх крізь призму засад, на яких спертий УКС.

Як бачимо — нова організація ставить собі метою багато таких справ, з яких деякі дійсно вимагають, щоб їх у народі піддержати, а деякі, щоб їх поборювати. Наскільки ця нова організація зуміє потрапити до серця й розуму нашого громадянства, вона зможе **й буде мусіти** стати новою партією. Може навіть на звалищах деякої дотепершньої...

Львів, 15. березня 1931.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

AKRON, O.

Federation of Women's Clubs of Summit County protest against Polish atrocities. Send protest to State Sec'y Stimson and Sir Eric Drummond. Resolution of Protest.

In behalf of the Ukrainian Women of East Galicia, we, the members of the Board of Trustees of Akron and Summit County Federation of Women's Clubs, representing approximately 30,000 women in Akron and Summit County, Ohio, unanimosly voice our protest against the atrocities perpetrated by the Polish government, especially from the Polish police and military expeditions against the Ukrainian people.

We make this demand in the interest of justice and humanity, fully believing this destructive and inhuman procedure to be a menace to world peace, and despicable to say the least, in this day of modern civilization.

Respectfully Submitted,
Board of Trustees of Akron and Summit County Federation of Women's Clubs.
Mrs. J. J. Wall,
Executive Secretary.

НАШЕ ВІРУЮ.

Брехня! хто каже „чесний ворог":
Чи красномовний він Пилат,
Чи пан Пілсудський з Бельведеру,
Чи в рукавицях кат!

Смерть нам — кровавая „стенка":
Зневага — мазурський нагай!
Катівська петля — Сігуранца!
Глум — і Чех-поліцай!

Лиш той, хто служить Україні,
Той нам найближчий друг!
Чи то перо у нього з криці,
Чи меч, чи вірний плуг!

О. Івах.

Петро Фрайхен.*)

ЯК ЗАЛИЦЯВСЯ АПІЛЯК

Гень-гень далеко на півночі жив Апіляк. Це зовсім невідома людина. Колись його назвище було відоме в світі, а кожен, що вміє читати, говорив про нього. А саме був він одним із обох Ескімосів, що то супроважали д-ра Кука в його підбігуновій мандрівці, в якій він хотів відкрити Північний Бігун.

Одначе Апіляк заслужив собі тією мандрівкою лише догану та погорду. Земляки висміювали його, не лише тому, що товаришив обманцеві, а й тому, що д-р Кук не заплатив йому.

Та це інша справа. Потім Апіляк поселився, оженився, мав жінку й дітей, був добрим ловцем і зручним ремісником. Робив гарні причандали, мав гарні собаки до запрягу, був добрим співаком. Здавалося, що щастя всміхається йому.

Та ні! Апіляк не був щасливий. Він залюбився, та доля не дала йому любови.

Ба й ціла ця справа була непрактична, бо він залюбився був у жінку сусіда. А така історія є все причиною неспокою в такій невеличкій оселі, бо Апіляк був завадіяка. Співав найзавзятіщі барабанні пісні й танцював барабанний танець. Коли була присутна „Ниточка", так звалася та жінка, що в ній залюбився Апіляк, то він співав із подвійною силою. Та „Ниточка" не зворушувалася.

Одного дня, як вона з іншими жінками стояла перед хатою, надійшов Апіляк із ловів. Відпряг собак, узяв найкращого собаку-проводиря, якого сам виховав і який був його гордощами, коли в оселі уладжували перегони. Того собаку потягнув до жінок і нараз схопив спису та кинув нею нічого непрочуваючому собаці між лопатки. Собака заскомлів і згинув.

— Це сталося задля жінки, — сказав він і пішов. Та йому здавалося, начеб чув, що „Ниточка" засміялася, а інші злякалися, як побачили такий грізний вчинок любовника, що дістав гарбуза.

Минуло чотирнацять днів. Лови були дуже обильні. Богато мяса звезли до оселі, а як потім настала хуртовина із сніговицею, мали вони подостатком мяса, щоби святкувати свята та гайнувати час, поки не буде погоди. Їли, співали й танцювали до звуків барабану, оповідали собі казки. Апіляк старався наблизитись до сусідової жінки, та все дарма! Аж раз зірвався, наче біщений, схопив ніж і вбив його власній донечці у бедро, аж страшно скричала. Чи батько ошалів, або чого так збиткувався над дитиною?

Ум Апіляка наче замрячився. Він убив уже свого собаку, а тепер хотів показати, що навіть біль, який мусів переносити задля своєї дитини, є нічим у порівнанні до палкого кохання, яке горіло в його груди. Гості розбіглися з переляку. Ніхто в його хаті не важився докоряти йому. Бо Апіляк був крепкий, страшний господар. Та всеодно це нітрохи не одобрило для нього сусідової жінки.

Тоді він рішився на ще щось іншого: жертвувати щось із самого себе. Пожертвував уже свого собаку, своїй дитині заподіяв біль, тепер хотів показати, що й сам не боїться перенести біль. Одного разу, як вернувся до дому після хуртовини і вже була гарна погода, проголосив голосно, що щось станеться. Коли люди позбігалися з хат, **узяв коробку стрільного пороху, відслонив праве рямя та посипав порохом аж по лікоть. Потім узяв люльку та запалив порох; полумя перебігло здовж рамени й опалило руку. Одначе лице Апіляка ні трохи не змінилося.** Люди стояли наче заніміли, ніхто не сказав ні словечка. Коли порох згорів і Апіляк не міг уже простягнути рамени, він спокійно стягнув рукав.

— Це зроблено після постанови, — сказав він і більше ні слова.

Одначе „Ниточка" не піддавалася. Все дарма. Твердий був Апіляк. А що мусів усе вживати руки, не могла загоїтися. Рана все розранювалася наново, не гоїлася. Терпів страшний біль.

Настала весна. Всі мешканці округи Туле з півдня пійшли на північ на лови тюленів. Тут збираються племена, коли світло збільшується й темрява уступає. Тоді у людей уступає те пригноблення, яке давило їх цілу зиму. Всі примари зникають у сонішньому сяйві. Питаються чужинців, що чувати нового, ввесь день весело й гучно.

Одначе Апіляк був інакший. Коли він не міг жити без „Ниточки", то це не були примхи. Це було глибоке почування, любов, яка перетріває час, а душа Апіляка все ще не знає спокою.

Я стрінув його на краю леду на ловах. Першого дня, як ми прийшли, він зловив великого тюленя. Ми всі збіглися до Апіляка та дістали нашу частку добичі. Ми їли устриці із жолудка тюленя, замерзлий мозок і варене серце. А як ми вечером лежали у сніговій хатчині, щойно тоді я запримітив, що Апіляк мав рану на руці та що долоня ятриться йому.

— То мусить дуже боліти, — сказав я до нього. — Дай, я тобі вмию рану та перевяжу! Я не розумію, як ти такою рукою міг орудувати гарпуном.

— Не думається про біль, — сказав Апіляк. — Рана здається мені незначна.

Одначе він був дуже радий, що я взяв був зі собою на санчатах скриночку з ліками. На другий день прийшов, щоби йому перевязати рану та був радий, що рана могла тепер вигоїтися.

Коли ми прийшли на місце, де були човни, мати принесла до мене дівчинку, що її батько (Апіляк) пробив у ногу. Я перевязав їй ногу. Зрештою їй нічого не хибувало.

Тепер я пішов до Апіляка та поговорив з ним про справу. Я сказав, що ті, що жиють з ним, бояться його та що побоюються, що він хотів би стати чоловіком „Ниточки". Я доказував йому, що це не добре. Апіляк признався, що йому самому було жаль утратити такого собаку, що біль його донечки є й його болем і що мав прокляті неприємности з рукою, та це все задля „Ниточки".

Я став йому говорити малу **проповідь про любов.** Я брав із власного досвіду, додавав дещо такого, що я читав у повістях і оповіданнях і зазначував виразно, що така робота, як убивання собаки, муки дитини та спалювання пороху на власній руці зовсім не робить враження на жінок. Жінку можна приєднати собі лише впертим особистим впливом. Я оповідав йому про богаті пані, які любили бідаків.

Вдоволений, що я зробив добре діло, поклався я спати і не думав нічого злого. Нараз пробудило мене завивання та крики; якась жінка кликала ратунку. Я чув, як збігалися люди. Ескімоси все лише дивляться; ніхто з них не мішається в справу чоловіка та жінки.

Це Апіляк ділав по моїм вказівкам, одначе він ділав на силу та по завадіяцьки. Насамперед викликав „Ниточку". Її чоловік був молодший, трохи слабший. Апіляк зовсім не зважав на нього. Та показалося, що чоловік і не думав боронити своєї законної жінки. Він узагалі як Ескімос глядів на це лише як глядач та міг тепер покладати надію лише на вірність жінки.

Апіляк схопив „Ниточку". Вона лише дуже слабо опиралася, більше задля „етики". Видно, побачила з його лиця, що тепер Апіляк не жартує, а як не хотіла йти з ним, Апіляк схопив її за волосся, розпустив його, потім підніс її обома руками та замахнувся нею у воздусі, що аж з болю страшно стала голосити. Їй потемніло в очах, коли Апіляк так довкола вимахував нею! Тепер їй здавалося, що мущина, який так насилу здобуває її, варта її і вона повинна пійти з ним.

Справа скоро була полагоджена, так скоро, що ледви я надягнув штани та чоботи та скоро вибіг на двір, щоби побачити, що то буде нового. „Ниточка" сиділа вже на Апілякових санках. Апіляк повіз їх берегом, ледами.

Я пійшов до Апіляка спитатися, що сталося. Та він не хотів богато говорити. Сказав лише: „Ідеться. Забрано жінку на санки. Пробовано з особистим впливом".

Я трохи збентежився, що він так зрозумів мої вказівки. „Ба, але воно помогло, то було добре", сказав Апіляк і вийхав на лід. Я бачив, як санки зникли на півдні.

Місяць пізніше прийшли вони знову. „Нитчин" чоловік приняв давнішу Апілякову жінку до себе й Апіляк був щасливий. Його пісні були ясніші та святочніші. Він був у дуже веселому настрої. Відтепер приносив мені великі шматки смачного мяса, а його жінка шила мені чоботи, в яких не можливо було змерзнути. Так то склалося, що я на далекій півночі давав науку загальної істоти кохання.

*) Петро Фрайхен, славний данський підбігуновий подорожник і письменник.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ІСТОРИЧНО - ЕТНОҐРАФІЧНА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА.

Хтось піддав думку, щоби при нагоді української вистави-балету в Метрополитен Опері в Ню Йорку постаратися про фільму („мувинг пикчер"), яка відтворилаб отсі історичні та етноґрафічні образи, що їх укладає балетмайстер Василь Авраменко.

Думка безперечно знаменита, однак не легка до переведення. Перш усього не все громадянство вповні розуміє значіння такої фільми для освідомлення нашого народу. Здається, що навіть мало хто застановляється на тим, що ми, Українці, не маємо загалом ще своєї рідної фільми. Те, що нам присилають сюди з Европи, се нищо инше, як викривлювання душ української дітвори та несвідомих народніх мас в хибному, а то й шкідливому напрямку. Знов инша фільма, нібито українська історична фільма з козацького життя, властиво осмішує козацтво. Вона не роблена Українцями, а нашими національними ворогами, отже хто там знає, що ті люди мали на думці: чи бизнес, чи ідею. Коли бизнес, то зле його поставили, а коли ідею, то вона їм вдалася, бо розбуджує відразу Українців до української козаччини.

Коли ж Авраменко задумує поставити образи з української минувшини й теперішности, то се знаменита нагода сконити сі образи на фільму. Се була би перша українська фільма, яка може мати історичне значіннє, не лише тому, що се була би перша наша фільма, але також тому, що вона була би незвичайно помічна при науці українських дітей по школах. Звичайно учитель, мимо найліпших зусиль, не може американським дітям українського роду ані втолкувати, ані ясно представити значіння козацтва та сили українського народу. Щойно така фільма виставлена перед очима дітий, змогла би доповнити сю проґалину, а з тим і розбудити в дитині чіни... до сього народу, з котрого вона походить, а котрого ...не знає.

Користь з сього необчислима. Ми не знаємо, коли Україна буде свобідна. Але ми знаємо, що за її свободу мусить дбати не лише український нарід в Европі, але також і хтось поза межами України. То чому тим „хтось" не мали би бути нащадки української еміґрації в Америці? Їм же се приходило би не лише найлекше, але й зовсім природно, бо вони таки Українці з крови й кости, хоч не роджені на українській землі.

Про сю справу можна писати богато. Однак на кінці звернеться все те до питання: Коли воно таке потрібне, то хто має про таку фільму постаратися: Авраменко? — Може й таке бути, що якийсь богатий чоловік сам фундує щось доброго для народу. Авраменко однак грошей не має. Для нього вистарчить, коли він всі ті образи виведе як слід. Може Ювилейний Комітет Національного Танку? — Безперечно, що комітет може дати ініціятиву до сього. Однак для нього досить, коли він пригтує усе як слід до вистави. А на таку виставу треба всього і... грошей, грошей... Коли отже Комітет зуміє покрити кошти вистави, то сповнить велике діло.

Значить, хтось инший повинен подбати про сфінансованнє першої української фільми. Але хто?

Варт над тим застановитися цілому громадянству, в якого інтересі така фільма була би випродукувана. Треба однак застановитися сейчас, бо день виступу не дуже далекий, а гроші зібрати не легко.

С. Демидчук,
Ню Йорк, Н. Й.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СПІВАЦЬКОГО КРУЖКА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ПАРАФІЇ В НЮ ЙОРКУ

буде відограна драма в 4-ох діях, І. Тогобочного,

„МАТИ НАЙМИЧКА"

НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ,

334 E. 14th STREET, NEW YORK CITY.

Початок точно в годині 6.30 ввечір. — Вступ 50 центів.

До чисельної участи запрошується всіх громадян міста Ню Йорку й околиці. Драма „Мати Наймичка" є надзвичайно інтересна й займаюча, а при трі добірних сил задоволить всіх так, що не пожалує. 70,2

Співацький Кружок.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАРАФІЯН ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ!

ЗАВЧАСУ И ЗАЗДАЛЕҐІДЬ, ЗАКИ ПРИЙДЕ ДО НОВИХ ВИБОРІВ, ЗІЙДІМСЯ ЗНОВУ НА НАШУ

ВЕЛИКУ ПАРАФІЯЛЬНУ НАРАДУ

НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

в годині 2-гій пополудни

ДО STUYVESANT CASINO,

140 Second Avenue, New York, N. Y.

Цілею: проголошеннє і поясненнє послідного вироку суду, яким зістали уневажнені вибори тростісів з 25-го мая 1930 року і приготованнє до нових виборів. 71-2

ЗА КОМІТЕТ:

Іван Салагуб, Дмитро Перепилюк, Іван Солтис, Стефан Шевців, Григорій Качановський, Василь Тинецький.

ВЕЧЕР СМІХУ В НЮАРКУ, Н. ДЖ.!

КОЛИ?

НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

Де? — В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ, 59 БІКОН ВУЛИЦЯ.

Що там буде? — Смішна комедія в 4-ох діях. — Яка?

„СОКОЛИКИ"

Початок в годині 6-тій ввечір.

Ввесь дохід на поміч старому краєви.

Всіх Українці з Нюарку й околиці запрошує

72 Жіноче Тов. ім. Олени Пчілки в Нюарку.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СОЮЗ УКРАЇНОК ВРАЗ В ЖІНОЧИМ ВІДДІЛОМ ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ В НЮ ЙОРКУ

влаштовують

НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

СХОДИНИ

ПРИСВЯЧЕНІ ПАМЯТИ Т. ШЕВЧЕНКА

В ДЕМОКРАТИЧНІМ КЛЮБІ, 59 ST. MARKS PLACE, NEW YORK, N. Y.

Початок: година 7-ма ввечір. — Вступ 25 центів.

Попри деклямації й співи відбудеться ще **ВИКЛАД д-ра Л. Мишуги на тему: Жінка в житті й творах Т. Шевченка.**

70,2 **Виділ.**

ПРОБИ ХОРІВ

ДО ВИСТУПУ В МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРА

відбуваються

КОЖДОГО ПОНЕДІЛКА в год. 8-мій ввечір, в Кристодора Гавз, Евеню Б, ріг 9-тої вул., в Ню Йорку.

КОЖДОЇ СЕРЕДИ в год. 8-мій ввечір, в Українськім Домі, 57 Бікон Стріт, в Нюарку.

В НЕДІЛЮ, 5-го КВІТНЯ, в год. 2.30 попол., в Школі Танку Авраменка, 35 Іст 2-га вул., ріг 2-гої Евені, в Ню Йорку.

Проситься усіх, що почуваються на силах, взяти участь в приготованню до великого співацького виступу на балеті. 72-3

НОВИНА! ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В НЮ ЙОРКУ! НОВИНА!

Дві фільми на один раз: одна з життя і боротьби двох непримиримих собі таборів на Україні

„ДВА ДНІ"

Друга фільма, одна з найвеселіших комедій

„ТРИ ТОВАРИШІ Й ОДИН ВИНАХІД"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 Р.

будуть висвітлюватись

В УКР. РОБ. ДОМІ, 66-68 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Перша вистава: 3.30 до 6.30; друга вистава: 7.30 до 10.30.

Вступ тільки 40 центів, для дітей 15 центів.

„Два дні", це одна з найбільш трагічних фільм, побудована на жорстокій боротьбі. Хто бачив цю фільму, ніколи не пожалує часу ще раз прийти й подивитись на неї. — „Три товариші й один винахід" — дуже весела і повчаюча комедія. В цій комедії показується, як непмани стараються нищити нові винаходи. Але вперті Три Товариші не піддаються непманам і врешті побіжають. — Всі переказуйте про ці дві фільми! Приходіть самі і приводіть своїх знакомих! Будете вповні задоволені, як побачите ці дві фільми в оден вечір. — **Укр. Роб. Дім.** 72

ВІДОЗВА

до односельчан села Вівсе, пов. Підгайці.

Дорогі Родимці села Вівсе!

Ви не бачили, ані не знаєте, які ми тут переносимо терпіння в теперішню пору під Польщею.

Як Вам відомо, то нас не пожаліли, били, катували й також нашу „Просвіту" хотіли змести з лиця землі. Тільки що ми поставили мури за Ваші гроші, котрі Ви там запрацювали й нам прислали, а ми доложили своєї праці й труду і поставили ту святиню серед села Вівся — читальню „Просвіти".

День 22 вересня 1930 року був страшним, котрого ніхто не бачив передтим. Приїхало до села Вівся 120 поліціянтів, котрі людей били й катували до їх вподоби. Та тим не задоволилися, а як прийшли до читальні „Просвіти", то все знищили, дерли і били, що їм попало під руки. Не лишили нічого — тільки голі стіни. Вся праця, котру ми положили, пішла намарно, а то вартости кількасот злотих. Нині ми хотілиб те все відновити і ті рани погоїти, тільки ми не всилі. Бо сего року велика кріза фінансова.

Тому просимо Вас, Дорогі Родимці, щоб Ви нам помогли відбудувати й погоїти ті рани, що Поляки нам завдали. І най вони не думають, що ми боїмося їх катувань, бо воно все для нас не страшне. Маємо надію, Дорогі Родимці, що Ви також переносите той жаль в своїх серцях і разом з нами потерпите як і ми, тільки не катуванням, а жертвами на відбудову знищеної нашої читальні „Просвіти", за що Вам складаєм старо - українське спасибіг згори.

За Виділ чит. „Просвіти" у Вівсю:

Андрій Рубашевський, голова;
Ілько Сачик, секретар;
Иосиф Филипович.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА НИГІВЦІ, ПОВІТ КАЛУШ, ГАЛИЧИНА.

Дорогі Земляки! За Вашою допомогою розпочато в рідній селі будову Народного Дому. Розпочали ми літом 1930 р. і щиро працювали, щоби збудувати свою національну твердиню. Та під зиму мусіли ми припинити роботу, бо забракло нам гроша. Не стало на дах на будинок. А самі добре знаєте, які ми часи тепер переживаємо. Тому не дивуйтеся, що без Вашої помочі ми не годні докінчити того великого діла. Просимо Вас подбати, щоби не було між Вами ні одного, чиє імя не було би поміщене в пропамятній книзі нашої святині.

За Комітет:

Антін Свирід, Іван Микитинський, Петро Насада, Стефан Войтків, голова.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

З НАГОДИ СІМДЕСЯТИХ РОКОВИН СМЕРТИ ПОЕТА Т. Г. ШЕВЧЕНКА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СТАВИТЬ ФІЛЬМУ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1931 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ,

160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок точно в годині 6-тій ввечір. — Рівнож Хор відспіває пару гарних пісень

Українські робітники й робітниці міста Джерзи Сити й околиці! Не треба тут, здається, розписуватись широко про значіння фільми. Бо щож краще може показати нам про життя і муки Шевченка, як фільма про нього? І не тільки ті, що ще не бачили цеї фільми, але й ті, що бачили — мають велике бажання побачити її знову. Отже, не повинно забракнути ані одного Українця, ані одної Українки міста Джерзи Сити, а також і околиці, щоби не прийшли віддати честь Великому Поетови. 70

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

Прийшли запротестувати, а не розбивати.

Дня 8 лютого відбулося в греко-католицькій галі при Долмен улиці віче, на яке, як було оголошено у відозвах, запрошувано всіх Українців, щоби запротестувати проти польського терору.

Про те віче був допис у „Свободі" й там згадано, що „кацапи" зпід прапора Маркова й Дудикевича перешкаджали в перепровадженню віча

Від імени тих щирих Українців, котрих там було коло сотки, а котрих в той спосіб зневажено, протестуємо проти такої назви. Бо ми прийшли на віче, щоби разом запротестувати, а не розбивати віче.

Ті, що досі нічого не робили, ніяких національних свят не святкували і ніяких жертв не збирали, називають нас „кацапами", котрі минулого року вислали до Обеднання на оборону рідного краю понад $600. Ми запротестували проти польських звірств ще 2 листопада минулого року. І в листопаді зібрали $340.05 на піддержання боєвої акції.

Ми завжди боролися з тими рутенськими душами, що кричали: „Хочеш України, їдь до старого краю, бо тут Америка". Ми завжди були й останемося свідомими Українцями. (Ту частину допису, котра описує віче, про яке вже була згадка, пропускаємо. — Ред.).

Іван Добромільський, Іван Онуфрей, Стах Стецик.

Страшна клятьба.

Стій, ряба, бодай би тебе колектив забрав!

* * *

Вдова жалує свого чоловіка, який недавно помер.

— Ах, яка я нещаслива! — каже приятельці. — Та бодай одну маю розраду. Тепер принайменше знаю, де мій чоловік ночами буває.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

Коляда на Рідний Край.

Сестрицтво св. Ольги, від. 318 У. Н. Союза, ухвалило на мітінгу піти з колядою на поміч Рідному Краєви, котрий потерпів від ляцької пацифікації. Колядою занялися женщини й дівчата. Всіх грошей заколядували $63.50. Сестрицтво доложило зі своєї каси $11.50, що зробило разом $75.00.

На жадання жертводавців ухвалено вислати коляду до краю через Обєднання і розділити на три части: $25.00 на руки митрополита А. Шептицького на ліки для побитих; $25.00 на Рідну Школу, а $25.00 на інвалідів.

Жертвували коляду: о. М. Паздрій $5.00; Г. Багнюк, С. Паланиця по $2.00; О. Палій $1.15; по $1.00: М. Гусак, С. Вітушинський, Л. Демчук, В. Саюк, Т. Бомба, Г. Іванів, І. Прийдун, М. Брощак, І. Нагірний, С. Тюхтій, К. Салацька, В. Пеленський, О. Потіха, Н. Кравчишин, В. Демчишин, В. Боднарчук, А. Костів, Ф. Фаркаш, І. Сидор, Л. Пухир, Т. Пацала, Ю. Мичуда, І. Вербицький, П. Солян, І. Свала, Р. Куштай, І. Павлиса, З. Градковський, В. Дворник; по 50 цнт.: М. Тимошик, Г. Худик, С. Русин, Г. Кочан, Т. Бенецький, С. Чемерис, Т. Процак, М. Крайник, І. Жеребецький, В. Лазар, Д. Дробит, Т. Заячківський, П. Кравчук, І. Брощак, А. Гринда, Ф. Гадер, В. Ткач, Д. Патейко, П. Срогі, Д. Гуцалюк, П. Лахута, Ю. Тхорик, К. Дрончак, С. Драбик, І. Годзяк, А. Кочан, Т. Борух, П. Грицишин, Й. Коваль, Й. Білик, М. Чуйко, П. Крайник, С. Варик, П. Падок, П. Демчик, Т. Антонюк, А. Ковалишин, І. Демчик, П. Стефанчик, Ю. Чапута, А. Кремка; по 30 цнт.: П. Масьлюк, А. Теремена; по 25 цнт.: А. Лукач, І. Кирило, В. Кометик, І. Жидовник, П. Качмар, Г. Драгущак, В. Шишка, А. Гвозда, А. Мицьо, І. Клярецький (Поляк), Г. Підставський, М. Процаник, Н. Н. (Американець).

Хоч се не дуже велика жертва, але в нашій місцевости роботи йдуть зле.

Ходили колядувати: Теодора Демчук, Анна Куштай, Марія Гусак, Марія Феник, Анна Тхорик, Анна Лісицька й Анна Чемерис.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(39)

Тарзан підвівся на ноги, лишаючи мертвого дикуна на підлозі. Потім затрясся всім своїм тілом, мов лев після перемоги, поставив свою ногу на труп своєї жертви й вигукнув грімким голосом свою перемогу, як то він робив завжди в джунглях. Ла хотіла втікти від Тарзана, але він швидко підбіг до неї.

—o—

„Що ти хочеш зробити зі мною?, — спитала вона. „Нічого", відповів Тарзан, „але ти мусиш мене вивести звідси на волю". — Я є головна жрекиня в храмі сонця, — відповіла вона. — Ти вибраний в жертву богові сонця. Навіть моя влада не зможе вратувати тебе, коли мої люди знайдуть тебе. Та ти вратував моє життя й я спробую вратувати твоє".

—o—

Хоч це буде зрада мому богові, я сховаю тебе. Ходім! Колиб нас знайшли обоїх, то ми обов загинулиб. — Тарзан запротестував проти того, щоб вона ризикувала собою задля нього. Він сам знайде шлях до волі. Та Ла повела його вслід за собою, хоч вони вже й так довго були вдвох, що могло викликати підозріння проти неї в поклонників сонця.

Ла провадила Тарзана через довгий коридор у пітьмі. Нарешті вони прийшли в маленьку кімнатку з дуже невиразним освітленням. — Ніхто навіть не подумає шукати тебе тут, — сказала жрекиня. — Вони не посміють! Я повернуся сюди, коли настане ніч. — Після цього вона пішла. Тарзан залишився сам в кімнаті смерти, що була глибоко в землі під дивним містом Опар.

—o—